

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția:
Strada Academiei No. 6.
Administrația:
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

Abonament:
Exemplarul 5 Lei
Pe un an 200 Lei

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 2005/1929.

Concurs pentru 30 locuri gratuite în Internatul de fete din Beiuș.

Dorind, ca la cât de multe eleve române unite merituoase să le dăm posibilitatea de a se putea împărtăși în creșterea religios-morală, ce se dă elevelor din Internatul nostru de fete din Beiuș de sub conducerea surorilor Noștre Dame, pentru anul școlar 1929/30 publicăm concurs pentru câte 10 locuri gratuite de fiecare din clasele superioare (V, VI și VII) liceale cu următoarele condițiuni:

1. Pot concura numai eleve:
 - a) române unite;
 - b) cari au absolvat la oricare liceu din țară una din clasele IV, V și VI cu media cel puțin opt (8) și cari în anul școlar 1929/30 își vor urma studiile în

clasele V, VI sau VII, dela liceul nostru de fete din Beiuș;
2. Cererile provăzute cu extras matricular de botez, certificat școlar și certificat medical, ni se vor înainta până cel mult în 10 August crt.

Oradea, Șed. Cons. din 11 Iulie 1929.

(ss) *Dr. Valeriu Traian Frențiu*
Episcop român unit.

Nr 1645/1929.

† Necrolog.

Cu durere comunicăm Ven. Cler diecezan, că Fratele în Christos On. Vasile Ardelean preot în Uileac în ziua de 15 Iunie crt. a repaosat în Domnul în anul al 67-lea al vieții și al 40-lea al preoției sale.

In veci pomenirea lui!
Oradea, 19 Iunie 1929.

PARTEA NEOFICIALĂ

Cum ni se fură sufletele.

Vom denunța în cele ce urmează opiniei publice românești, metodele bizantine întrebuițate de unii neodihniși, pentru a răpi bisericii române unite sufletele și a i-se înfige în trupul și în carnea ei.

Este îndeobște cunoscut, că regiunea Nord-vestică a țării a fost și este o regiune compactă română unită; Sătmarul, Maramureșul, Sălajul. Neodihnită clică bizantină însă, care a jurat, ca oarecând Eyrei împotriva lui Pavel, că nici vor mânca nici vor bea, nici vor dormi odihniși, până nu vor cânta prohodul bisericii unite, clică care jubilează de câte ori îi reușește să scufunde în întunericul Fanarului câte-un biet suflet român unit, rățacit, a socotit, că va fi foarte corepunzător scopului ei, dacă va sparge unitatea de graniț a regiunilor curat greco-catolice române din Sălaj, Sătmar și Sighet.

Cea mai sfântă operă națională dela granița de Vest a Țării: colonizarea, a fost pusă în slujba acestui diabolic plan. Organele administrative ale Statului și cele pentru aplicarea reformei agrare au fost unelte în mâi-

nile puternicilor zilei, ca să ortodocsimizeze pe „ungurii“ de uniși și să-i ducă în sânul atotmântuitoarei biserici a „neamului“. Nici nu e lucru prea de mirat, pe aceea vreme, când stăpânea regimul arbitrarului, al încălcării legilor și al favoritismului nedrept, când și azi, în era regimului legalității și al dreptății, vezi inspectori generali dela Ministerul Instrucțiunii intrând cu dosarele Preasfințitului Ivan dela Cluj subțsuori tunând și trăsnind peste capetele directorului și al profesorilor dela un liceu instalat cu chirie în localul proprietatea unei parohii române unite, că de ce nu cedează în școală sală pentru capela celor 5 (zi cinci) persoane ortodoxe din localitate, împreștiași într'o mare de uniși. (Cazul insp. gen Enache Ionescu la liceul din Șomcuta). Biată biserică, care și cu un sprijin atât de efectiv al Statului abia se poate ține pe picioare!

Dar să venim la cazul nostru.

Intre comunele Doba și Moffinul mic din județele Satu-Mare și Sălaj a fost o fermă a contelui, care în urma exproprierii pământului arabil din jur a fost gă-

sită potrivită pentru colonizarea unei noi comune. Lucru foarte just și laudabil. Dar ortodoxia cuceritoare a trebuit să-și vâre codița și aici. Colonia nu putea fi, bineînțeles, decât ortodoxă, ca singura care, după mentalitatea celor de-atunci, prezintă garanția unui naționalism ireproșabil și neclintit. Pentru plan a au fost câștigate și organele Statului. Consilierul agricol al județului Satu-Mare a pus alternativa celor 18 familii gr-cat. foști servitori ai grofului, că ori se declară neuniți ori părăsesc locuințele pe cari le ocupau. Bieșii ce erau să facă, decât să-și lapede legea, au preferit să-și părăsească culcușul lor și să-și zidească case în altă parte.

Acum terenul eră evacuat. Eră firesc ca în locul celor expulsați din casele lor să se aducă credincioși ortodocși din vre-o comună ortodoxă. Dar nu, căci astfel planul cuceritorilor ajutați cu zor de organele Statului nu eră deplin. Au încercat deci să folosească sfânta operă a colonizării ca argint al lui Iuda, cu care să cumpere sufletele uniților. Autoritățile în drept au anunțat credincioșilor uniți aduși din comune ca Bologa, Morlaca, Săpânța, Ciocârlău, etc. că numai așa vor primi pământ, dacă se vor declara ortodocși. Ce să facă bieșii necăjiți. Vre-o 46 familii s'au reîntors în comunele de origine, iar alții au lăsat autoritățile în dubiu asupra religiunii lor, până ce vor fi împroprietăriți definitiv, ca apoi să se dea pe față că ei sunt uniți.

Asfel cu concursul tuturor autorităților de Stat: prefectul județului Satu-Mare liberal și averescan, consilierul agricol, al notarului comunal din Doba, și se pare că și cu concursul fostului inspector-șef al învățământului, s'a comis o urită faptă pentru o lume civilizată, că prin fals, persuasiuni, siluire ba chiar și amenințări cu 78 (scris șaptezeci și opt) familii greco-catolice și cinci (cinci) ortodoxe s'a înființat o colonie și parohie ortodoxă română cu numele colonia: *Colonel Paulian*, parohie împroprietărită cu sesiune parohială, bisericească, cantorală etc.

Preasfințitul Ciorogar dela Oradea s'a grăbit ca pentru nou înființata parohie și pentru credincioșii cari nu erau ai Preasfinției Sale să hirotonească preot pe învățătorul școlii de stat în persoana unui normalist eliminat dela școala normală de Stat din Oradea, cu numele Eufemic Purdel.

Nu ne mirăm de această ispravă minunată a fraților dela București, veniți pe aceste meleaguri în calitate de funcționari superiori, nu ca prin tact, bunăvoință și respect al legalității să consolideze bunele raporturi dintre elementul românesc de aici, ci să servească ca unelte oarbe în mână unui proselitism rău inspirat, ci ne mirăm cum s'a putut săvârși o asemenea nelegiuire în județul Satu-Mare, unde am avut și un consilier agricol preot român unit distins cu brâu roșu, sub ochii vicarului foraneu dela Careii-Mari, a canonicului dela Moftinul mic și al proto-

popului districtului fost senator averescan. Cum de-am răbdat noi să ni se fure sufletele prin mijloace așa de mârșave; cum de n'am strigat în gura mare, să auză întreaga țară, uneltele duhovnicești puse în aplicare de Inalt Preasfințitul Neculai și sprijinitorii săi?

Facem un călduros și insistent apel către D-nii Miniștrii de interne, al Domeniilor și al Culelor, în al căror spirit de legalitate și dreptate avem toată încrederea, și pe cari îi știm oameni sinceri democrați și drepți:

1°. ca prin o anchetă urgentă și severă să facă să înceteze o rușine ca aceasta, ca un învățător simplu, hirotonit peste noapte într-un preot, să terorizeze 78 de familii române unite și prin amenințări de tot felul să-i siluească și să-i împiedece de-a avea mângăierea religiei în care s'au născut, religie, tot atât de națională și românească ca cea ortodoxă.

2°. Să-și primească pedeapsa exemplară toți acei funcționari ai statului (prefect, consilier agricol, notar, etc.) cari prin fals, siluire și amenințări, au contribuit la siluirea conștiinței a 78 familii și au înființat parohie ortodoxă cu suflet greco-catolice;

3°. ca parohia ortodoxă română din colonia Colonel Paulian (județ Satu-Mare) să se transforme cu toate averile ei mobile și imobile în parohie română unită, ca singură îndreptățită a ființa legal.

În orice caz vrem să știm pe baza cărui temel legal s'a înființat parohie ortodoxă română cu 5 (cinci) familii ortodoxe române și 78 familii române unite. Cine sunt fașificatorii și siluitorii.

Notăm, 1°, că toate cele spuse de noi sunt perfect adevărate și exact controlate pe bază de rapoarte oficiale, originale.

2°, că nu ne vom da pace până nu se va face lumină deplină și dreptate completă în această chestiune strigătoare la cer.

P. T.

Înjosirea religiei.

Este cunoscută intenția propagandă ce-o fac Ungurii prin Radiofonie, mai ales pentru a ținea vie în confrății lor dela noi idea revanșei asupra „ocupatorilor și invazarilor streini“. Este o chestiune ce-i privește, bineînțeles că ea ne privește și pe noi foarte de aproape. Dar nu voim să facem politică în coloanele acestui periodic, care nu are caracter politic, dar ceea ce fac Ungurii catolici din Ungaria, — reformații tot așa — revoltă simțul și celui mai pașnic și mai conciliant creștin. Aceștia au înhamat biserica lor la opera de propagandă revanșardă a Guvernului și a celor mai înverșunate tabere revizioniste. Ceea ce am auzit eu Duminică, în 23 Iunie, cu propriile mele urechi, scandalizează și revoltă pe tot omul, care știe ce e religia și Biserica și ce este scopul, și menirea lor în lume.

Profesorul de teologie Pataky Arnold a finut de

pe amvonul bisericii „Sf. Ștefan“ din Budapesta o „predică“ care n'a fost decât o continuă afățare și ocară împotriva Valahilor, o „predică“ adresată direct Ungurilor din Oradea, adică cetățenilor unui alt Stat, pentru că așa i-a și agrăit direct: Kedves nagyváradi testvéreim!“ Iubiții mei frați orădani, agrăire care s'a repetat în cursul „predicei“ cel puțin de zece ori.

Și ce spunea d-l profesor de teologie biblică fraților lui din Oradea? (E de însemnat că în aceeași zi se ținea la Oradea adunarea partidului maghiar cu prezența d-lor G. Bethlen și Elemér Gyárfás etc.)

Se celebră pomenirea sf.-ului Ladislau Regele Ungariei, patronul Orăzii și al Bihorului (de ce chiar la 23 Iunie când partidul maghiar ține adunare la Oradea?) și d-l profesor de biblic a ținut să le prezinte „fraților săi din Oradea“ (kedves nagyváradi testvéreim) scene biblice luate de pe timpul celor mai crâncene războaie dintre poporul ales, Iidovii și invazorii păgâni ai lui Sargon și Nabuchodonosor. A spus d-l profesor, asemănând soarta de azi a poporului maghiar cu soarta Iidovilor invadați, că precum Sargon regele Asiriei a invadat o parte a imperiului iidovesc (împărăția lui Israel nimicindu-i capitala Samaria la 721), dar cealaltă parte a mai rămas în picioare, împărăția lui Iuda cu Ierusalimul, astfel o parte a teritorului maghiar a fost invadat de „hoardele orientale“ (keleti hordák). — Dar precum Iidovii din împărăția invadată a lui Israil și au întors toată nădejdea spre frații rămași încă liberi din împărăția lui Iuda, unde eră templul sfânt, astfel și maghiarii din teritoriile ocupate de „invazorii barbari“ să-și întoarcă privirile spre Ungaria ciuntită, dar liberă, de unde le poate veni mântuirea.

Iac' așa, dela început până la sfârșit părintele profesor în întreaga predică, n'a făcut decât politică, îmbrăcată în asemeni biblice; afară de două propoziții dela sfârșit, în cari îi îndeamnă pe iubiții săi ascultători să facă pocăință, căci și poporul iidovesc numai după aspră și sinceră pocăință a văzut ziua mântuirii de sub robia barbarilor.

Revolțator și provocător a fost ce-a spus d-l profesor predicator și despre sf. Ladislau, îndemnându-i și îmbărbătându-i pe frații săi *dela Oradea*, să aibă nădejde și încredere, că acel sfânt Ladislau, pe care invazorii streini l-au mutat dela locul lui, va reîntregi hotarele Ungariei până la Carpați!

Autentic.

Ne întrebăm: Oare ce cred D-nii Miniștrii noștri de interne și de externe, poate-se admite ca aceasta deșanțată și îndrăzneată propagandă prin Radio și prin biserică a Ungariei să continue nesupărată până la infinit? Admit oare regulamentele internaționale ale Radiofoniei ca dela un post de emisiune să se vorbească direct cetățenilor unui alt Stat și încă afățându-i și agitându-le spiritul de revanșă? Nu are Statul nostru mijloace suficiente pentru ca să împiedece o

așa nerușinată și dăunoasă propagandă? Știe d-l Ministru de interne și întreg On. Guvern al Țării, ce efecte produce această propagandă a Ungariei între cetățenii minoritari dela frontieră și mai ales între funcționarii minoritari? *Aceea, că intenționat nu învață limba Statului*, nădăjduind, că și așa nu peste mult tot la Ungaria vor reveni. E revoltătoare situația din oficiile publice din Oradea, de ex.; pline de funcționari minoritari, cari de *zece ani* de stăpânire românească încă n'au învățat românește și nu știu de loc limba oficială. E de-ajuns să intrați în oficiul p. t. t. No. 2 al D-lui diriginte Andreievici și veți rămânea înmărmuriți de starea de-acolo: din 200 de funcționari, abia 10% sunt români, restul toți maghiari dintre cari *nici unul nu știe românește*. Nici nu-și dau silința să învețe. Nu crede On. Guvern și Direcțiunea P.T.T. că la provocările îndrăznețe ale Maghiarilor de peste frontiere ar trebui să răspundă prin concedierea sau punerea în disponibilitate în masă a tuturor funcționarilor neștiutori de carte românească, hrăniți mereu mereu cu idei revanșarde din partea Budapestei. Cred, că demnitatea Statului și a Neamului iar pretinde aceasta. Să nu ne hrănim vipere pe sânul nostru. Prea înmănușat tratează Statul nostru cu astfel de renitenți, cari nici după zece ani *n'au voit* să-și însușească limba Statului. Știm că alte țări au procedat altfel.

Ori n'avem noi Ministru pe lângă Vatican, care să țină în vedere Sfântului Părinte abuzul ce-l fac maghiarii catolici cu biserica, cu amvonul, cu Cuvântul lui D-zeu, afățând pe oameni la revanșă, ură și răzbunare, când Papa întreaga sa activitate și-o îndreaptă spre pacificarea popoarelor proclamând sus și tare: *Pax Christi in Regno Christi* și dând și el vădită dovadă de răbdare, de resemnare, cum a dat și mai nou întregii lumi prin aranjarea și eliminarea „chestiunii romane“?

Noi din parte-ne, ca adevărați creștini și catolici, cari nu facem din catolicismul nostru unealtă de ură și instigare, condamnăm cu scârbă în suflet o asemenea procedură și vedem în ea o adevărată *injosțire a religiei* și a bisericii, cari trebuie să fie mijloace de împăcare, liniștire și înfrățire a oamenilor, așa cum a voit Hristos și cum vrea și reprezentantul său pe pământ.

Biserica românească nici în cele mai dureroase momente ale asupririi maghiare, nu s'a dejosit până acolo, să ducă ura de rasă pe amvon, în biserică, și să numească „hoarde barbare“ pe alții, cu toate că fraților maghiari și catolici latini le place să se țină, cum s'au ținut și în trecut, mult superiori nouă „greșilor și Valahilor“. Dar noi nu dăm superioritatea noastră pe a lor, căci a noastră e răzimată pe adevărata iubire a lui D-zeu și a oamenilor și, deci, pe adevărata creștinism catolic, care iubeste, zădește, și nu urește. Atât.

Un preot greco-catolic.

„Casă națională” la Oradea.

Duminecă în 23 Iunie c. un numeros și impozant public a fost convocat de cei trei episcopi români în Sala cea mare a prefecturii județului. Mărturisim, că un așa frumos public românesc nu s'a adunat la un loc în Oradea dela celebra primire a armatei desrobitoare și a Regelui Ferdinand I în 1919. S'a dovedit încă odată, că noi Români ne criticăm, ne combatem, ba poate unii se chiar urăsc, până în momente de primejdie comună, când toți suntem una în simțiri și voință. Eră perioada de agitație și indignare provocată de discursul premierului ungar dela Budapesta. Așa că convocarea iscălită de cei trei vlădici români din Oradea a venit în momente dintre cele mai propice.

Dar ce scop avea această întrunire a Românilor din Oradea și județul Bihor? Avea, să adune într'o mare organizație pe toți Români din Oradea și Bihor, pentruca să se impună și să se valideze mai bine aici la frontiera de Vest împănată de minoritari bine organizați.

O idee din cele mai laudabile; dar se poate ea oare realiza? Experiența de zece ani ne face să fim sceptici. Câți oameni inimoși au simțit aceasta slăbiciune a elementului românesc de-aicea: lipsă de organizare; și-au încercat a-o delătură, dar cu puțin succes. Prea multe sunt diversitățile cari ne despart. Cu prilejul acestei întruniri s'au spus în privința aceasta multe lucruri interesante și semnificative. După scurta deschidere a episcopului român-unit, în care a schițat multele încercări de-a organiza pe Români dela Vest într'o vastă Societate culturală, P. S. Sa Andrei Crișanul a spus lucruri înduioșor de adevărate. A pus degetul pe ranele adevărate: antagonismul politic dintre partide, răceala dintre regăteni și ardeleni, etc. și Prea Sfinția Sa s'o fi gândind de sigur, fără s'o spună, și la lipsa de colaborare, să nu zicem de dragoste, dintre cele două confesiuni românești de aicea, cari încă nici odată n'au mers mână în mână. Dovadă acțiunea pentru înființarea acestei noi Asociațiuni „Casa națională”, când nu de mult s'a înființat „Vestul Românesc”, care îmbrățișează toate nevoile culturale ale Românilor dela Vest, dar care, probabil, nu corespunde, căci stă sub oblăduirea și conducerea vlădicului unit din Oradea; de aceea trebuia o altă mișcare, care să pornească dela vlădicul neunit, pe semne.

Căci altfel nu înțelegem răceala cu care s'au purtat cei din cealaltă strană față de „Vestul Românesc” și însuflețirea lor de-acuma față de „Casa națională” cu aceleași scopuri.

Iată păcatul nostru: ură și invidia, ori cum zicea D-l Dr Lazăr „lipsa de sinceritate reciprocă”, ori fost inspector-șef Gh. Bota, care a fost patetic în desvălire și mărturisirea acestei crude realități: „ipocrizia”.

D-l Dr Lazăr de-altfel a spus-o foarte clar și convingător, că nu are nici rost înființarea unei noi Asociațiuni culturale în Oradea, când avem și de-altfel prea multe: „Astra”, „Cele Trei Crișuri”, „Ateneul Român”, „Extensiunea Universitară”, „Societatea Femeilor Române”, „Vestul Românesc”, etc., etc. să nu mai amintim „Asociațiunea Corpului Didactic”, „Cercul Militaro-Civil”, „Cercul Franco-Român” etc. Și D-Sa a făcut apel către publicul prezent, să se înscrie în „Vestul Românesc” care îmbrățișează toate exigențele naționale de la noi. Dar, probabil, lumea a presupus că D-l Dr Lazăr are ceva dedesubturi, și n'a aderat, ci s'a procedat la votarea Statutelor, înființarea și

constituirea Comitetului noii Asociații „Casa Națională”. Astfel că avem iară o nouă Societate culturală în plus, cu Statute, Comitet, etc.

Va avea ceva rost și activitate în viitor? Nu prea credem. Mai întâi pentrucă nici altele nu prosperează mai bine; al doilea, pentrucă, pe semne, nici dela ideea de constituire a acestei Societăți n'au lipsit metehnele de cari suferim noi Români de aici: lipsa de sinceritate și ipocrizia, cum ziceau D-nii Lazăr și Bota. Și până nu vor dispărea aceste metehne, și mai ales în câmpul confesional, și până ce nu se va face adevărata înfrățire a celor două confesiuni românești de aici și a conducătorilor ei, durere, nici o nădejde nu e în înjgheburile unei organizațiuni culturale puternice și trainice aici. Toate celelalte divergențe și deosebiri se vor învinge și delătură, dacă se va delătură cea mai intimă și mai profundă: cea confesională. Și aceasta nu depinde dela noi cei din această strană.

Un cuvânt încă despre pregătirea acestei acțiuni. Comitetul de inițiativă a venit cu un fel de Statut pregătit pe semne de un cerc restrâns de persoane (se spune că ideea a pornit dela D-l Dr Mangra). Ceialalți Orădani n'au aderat în întregime la Statute, dând celor din provincie un lamentabil spectacol de nepotrivire în idei și planuri între Orădani; când trebuia să fi fost tot discutat și pregătit între cei pe cari îi putea interesa ideea. Dar aceasta nu se putea, decât convocându-se, după zămisirea ideii, toți, cei interesați, ca să se discute modalitățile de realizare. Un defect de tactică și metodă. Sperăm pe viitor o mai mare aprobare și sinceritate între suflete și atunci totul va merge bine.

P. T.

Cuvânt către preoțese.

În Dumineca „purțătoarelor de mir” a c. am arătat elevelor mele, câtă atențiune le-a dovedit D-l Christos femeilor, învrednicindu-le să fie cele dintâi la cari s'a arătat după mărta Lui înviere. Le-am desfășurat apoi și le-am arătat, că motivele pentru cari Mântuitorul le-a privilegiat, le-a cinstit, le-a onorat — să zicem așa — învrednicindu-le de acele bucurii cerești, au fost: dragostea, zelul și devotamentul pe cari sfințele femei — la rândul lor — le-a arătat față de Domnul, punându-se în slujba Lui: apărându-L cât puterile și situația lor le îngăduia; compătimitindu-L și plângându de mila Lui, când nu puteau face mai mult — și servindu-L cu multă dragoste și cu deosebită gingașie și delicateță, îndată ce aveau prilej.

Le-am adus ca pildă, spunându-le, că și chiar în fața guvernatorului Pilat, când toți îl acuzau pe nedreptul, când însuș judecătorul declară sărbătorește că nu află nici-o vină într'ansul, nime nu se găsește să spună un cuvânt de apărare, o intervenție, nime, nici cei pe cari i-a miluit, i-a vindecat, i-a săturat, nime, afară de Claudia, soția Guvernatorului, o femeie.

În drum spre locul de osândă, cine-l însoțește dintre ai Lui? Mama Lui împreună cu sfințele femei. Cine-l compătimizește, cine plânge de mila Lui? Ficele Ierusalimului. Cine îi șterge sfânta față, de sudori, de prav, de scuipături și de sânge? Sfânta Veronica, o femeie. La picioarele crucii cine stă, să-L mângâie, cel puțin cu prezența lor, — dacă nu puteau face mai mult, — „Marla mama Lui, și

sora mamei Lui, Maria lui Cleopa și Maria Magdalena", iar dintre ucenici, abia Ioan

Tot astfel, la înmormântare: femeile, au gătit miresme — și după ce a trecut Sâmbăta (când au odihnit după poruncă), „foarte de dimineață, venit-au ele la mormânt, aducând miresmele cari le gătise și altele împreună cu ele. (Luca 24/1).

Tot așa, Faptele Apostolilor (1/14), ne istorisesc, că stintele femeii, au păstrat același devotament, același zel, aceeași râvnă, — fără să mai pomenim atâtea fapte mărețe și eroice, săvârșite de femei și fecioare în slujba Domnului, în cursul veacurilor ce-au urmat.

Voi ficelor, — le-am spus elevelor, — sunteți surorile acestor femei, surorile acestor „purtătoare de mir“. puteți fi mândre de cinstea ce li-s'a dat lor — și prin ele, indirect și vouă. Să știți însă, că la rândul vostru, va trebui să vă îmbrăcați sufletul vostru, cu aceleași virtuți, cari au împodobit sufletul „mironosișelor“: să aveți aceeași dragoste, față de D-zeu și față de aproapele, același zel, același devotament, aceeași nobleță a inimii, aceeași milă și compătimire pentru cei ce suferă; să vă oferiți serviciile voastre lui D-zeu și de-apropelului cu aceeași promptitudine și delicatețe și să aveți bunătatea, curăția și modestia „Purtătoarelor de mir“.

Cetind până aici, Doamnele Preotese, se voz întreba: pentru ce ni-se spun nouă toate acestea. ce ne privesc pe noi lucrurile povestite elevelor? Și totuș vă interesează. Intenționat le-am înșirat — și cred că nu multă bătaie de cap vă va costa, să ghiciți ce vreau să zic. Cred că ușor veți constată, — după puțină meditație, — că situația voastră, a preoteselor, ca tovarășe, ca soții a ucenicilor, a Apostolilor, situația voastră zic, se poate compara mult mai bine cu situația „Mironosișelor“ — și prin urmare datoria voastră să imitați, să urmați pilda sfintelor femei, despre cari ne istorisește Sf. Scriptură, este cu mult mai mare, decât a elevelor, pentru că sunteți cu mult mai aproape și mai chemate să vă îngrijiți de mormântul Domnului — și de „giolgiurile“ cari învălesc trupul Lui.

Fără de aceasta îngrijire, fără de aceste servicii, la care Domnul vă chiamă și vă cere să i-le dați, firește, că nu vă puteți numi nici voi surorile „Purtătoarelor de mir“ — învrednicindu-vă de cinstea și privelegiul pe cari Domnul vi-le-a acordat, făcându-vă soții a ucenicilor Lui, tovarășe a aleșilor Lui, colaboratoare a Apostolilor Lui.

Întrebați-vă... și răspundeți sincer: nizuți-vă voi nizuți-vă ați voi, să vă faceți vrednice de onoare și atențiunea ce Domnul vi-le-a arătat, servindu-i Lui și îngrijindu-L pe el? Răspundeți sincer, de câte ori vă gândiți la aceasta sfântă și mare datorie?

Îmi place să cred, că multe dintre voi vă gândiți și vă nizuți să slujiți pe Domnul și vă îngrijiți de trupul Lui, de „giolgiurile“ cari învălesc trupul Lui și cu un cuvânt, de toată podoaba, „mormântului“ Lui, — El vă va răsplăti din belșug, să n'aveți nici-o grije; nici cea mai mică și neînsemnată atențiune, ce-o veți arăta față de el, nu va rămânea uitată și nerăsplătită înmuit. Da, laudă și cinste vouă care-o faceți! Tare mi-e teamă însă — și mi-ar plăcea să greșesc când spun, — că sunt multe cari n'o fac, — da mi-e teamă că sunt multe, cari nu se prea ocupă cu acest gând, nu să gândesc la aceste mari și sfinte datorințe — și nu-și dau seamă, nu prețuiesc precum se cuvine, demnitatea la care Domnul le-a ridicat.

Nu cereți dovezi dela mine, — ar fi poate prea lungă povestea, să vi-le înșir pe toate, — căutați-le voi singure dovezile și ușor le veți afla, — la voi acasă, nu în satul vecin, la voi, la Biserica voastră, unde încă se află „mor-

mântul Domnului“ trupul Domnului, ba chiar Domnul, în-treg, viu Om adevărat și Dumnezeu adevărat.

Nu mă întrebați pe mine, ce-am văzut? Căutați voi — și aflați, ce-aș putea să văd?

Totuș, pentru ca să vă ușurez puțin, permiteți-mi să vă întovărășesc, să facem o mică inspecție, o scurtă vizită la locașul Domnului.

Înainte de-a intra, să aruncăm o privire împrejurul Bisericii și înaintea Bisericii, să vedem, dacă-i măturat frumos. sau cel puțin greblate-s lemnele și frunzele — și smulse-s buruienile? Prin Biserică trecând, ne vom uita, cât sunt de curate fereștile, când au fost spălate mai pe urmă? Pe lângă ferești și pe la uși, vom vedea dacă nu sunt prea multe pânze de paianjen? — vom privi apoi pardimentul, să vedem dacă-i bine măturat? și ne vom întreba: oare de când n'a fost spălat — sau lipit, dacă nu-i de scârduri ori de piatră?

Întăram apoi în sfântul altar, în sfânta sfintelor. Aici mai facem o adâncă închinăciune Domnului Savaot, Domnului puterilor, care — stă pe tronul Lui de Impărat veșnic închis — și umilit, în sfântul Chivot, Primim dela El o binecuvântare și un divin și dulce surâs părintesc... Aici umblăm cu mai multă sfială — și vorbim numai în șoaptă, pentru că suntem în fața Majestății infinite, înaintea căreia tremură în adorare și Ingerii, — iar de altă parte ne sfiim, știind că aici împrejurul Tronului din Sfântul Chivot (pe care mai sus, l-am asemănat și cu mormântul Domnului), sunt cheruvimii și serafimii, cari formează suita zmeritului Rege — Captiv de bună voie, — așadar nu suntem singuri — și nu suntem noi cei dintâi, nici cei mai mari aici.

Vom examina cu grije, sfântă masă și tof ce este pe ea: ce sunt și cum sunt? este și vre-o floare? Tot astfel vom examina puțin și ornatele sfinte, odăjdiile, în ce stare sunt? n'ar trebui ceva reparat? n'ar trebui cumva câștigat un rând nou?

După ce vom fi examinat tot ce este de examinat în sfântul altar, vom căuta să vedem „giolgiurile“ despre cari pomeneam mai sus, să vedem „purificatoarele“, cum sunt, câte sunt și mai ales: cât de curate sunt? Să vedem nu sunt mucegăite, nu sunt îngălbenite, nu sunt zdrențuite?... „Giolgiurile“, „purificatoarele“, de cari se atinge trupul Domnului și pe cari picură, „prețiosul sânge“ Sunt curate? au vre-o cusătură sau vre-o danteluță curată de mâna Doamnei preotese și de a ficelor sale?... Da! Îmi vor răspunde multe, da este! Bine, fie! Dar este atât de condamnată neglijența cu purificatoarele, în foarte multe locuri, încât, ar merita și ar trebui chiar, să li-se oprească din leafă să se cumpere pânză, și să se facă pe cheltuiala alor ce nu se știu îngriji singuri.

Repet, cece am mai spus: laudă și cinste, acelora la cari nu se pot aplica cele spuse aici.

Nu cred să fie careva, să spună, că nu se poate face servitoare: să măture, să spele și să curețe prin Biserică, întocmai ca și crăznicul. Observație ar fi prea lipsită de seriositate. O femeie cuminte, va ști să le aranjeze toate recerînțele înșirate mai sus, și să rămână tot „Doamnă“. Cum? O veți ști mai bine decât mine.

Vor fi altele apoi, cari vor spune, că toate acestea ar trebui să li-se spună preoșilor, ei sunt rezponzabili și alor este datorința în primul rând. Pe acestea, la rog. — dacă mai au răbdare, — să mai cetiască odată, partea întâia din articolul de față, — apoi la răspund, că au și dreptate, da și eu spun, că vinovatul principal este preotul și preoteasa este, în aceste cazuri, numai complice, părtașe la păcatul Lui.

Eu ced, că nu se va afla nime. care să poată spune că n'am dreptate.

Aniod.

Insemnătatea națională a Concordatului.

La 10 Maiu 1927 s'a încheiat un concordat între Sf. Scaun și Guvernul român și s'a ratificat după doi ani de către Corpurile legiuitoare. Impotriva ratificării s'au ridicat proteste din partea Clerului ortodox și a minoritarilor din România. Protestul Clerului neunit a fost prezentat la Senat de I. P. S. Metropolitul *Nicolae Bălan*. A fost acest protest un prilej binevenit pentru Ministrul Cultelor, Dl Dr *Aurel Vlad*, ca să fixeze aportul politic și național al Concordatului încheiat între Sf. Scaun și Guvernul țării noastre, subliniind situația reală de drept internațional și *suveranitatea necontestabilă a Papei* în raporturile internaționale dintre Sf. Scaun și țările din lume; pre cum și influența și importanța necontestată a Vaticanului în concertul marilor puteri mondiale.

Se spunea în protestul I. P. S. Sale, că prin Concordat se creiază o situație defavorabilă bisericii „dominante” față de biserica catolică din țară. Răspunzând acestei afirmațiuni. D. Ministru al Cultelor a făcut următoarele constatări vrednice de reținut:

„Domnilor senatori, I. P. S. Mitropolit spune că există o inegalitate, un tratament inegal față de biserica dominantă, fiindcă pe câtă vreme raporturile cu biserica dominată s'au stabilit printr'o lege raporturile cu biserica minoritară catolică au fost fixate printr'o convențiune internațională. Este adevărat. Dar vă întreb eu pe D-voastră: oare nu este o situațiune excepțională, situațiunea bisericii catolice? Biserica catolică este singura a cărei cap suprem, a cărei autoritate supremă este înafară de hotarele țării; *al cărei cap suprem este o suveranitate recunoscută, o suveranitate care astăzi mai ales după încheierea Concordatului între Italia, și Vatican este fără îndoială subiect de drept internațional.* ¹⁾ Dacă până acum s'a recunoscut că Vaticanul, adică Sf. Scaun are o suveranitate cu care se încheie convențiuni internaționale, care se numesc Concordate, totuși erau scriitori și autori de drept internațional cari afirmau că Sf. Scaun îi lipsește suveranitatea deplină fiindcă nu are un teritoriu, nu exercită o suveranitate asupra unui teritoriu și de aceea autorii, cum este de exemplu List, susțineau că tratatele și convențiunile încheiate cu Vaticanul nu sunt convențiuni internaționale în adevăratul sens al cuvântului, ci numai tratate quasi internaționale. *Știți D-Voastră că doctrina află o modalitate ca să explice, ceea ce există și ceea ce nu poți desconsidera.* Astăzi, însă, după Concordatul încheiat de Italia cu Sf. Scaun nu se poate susține obiecțiunea aceea că Vaticanul, adică Sf. Scaun nu ar avea o suveranitate incontestabilă și că nu ar fi un subiect al dreptului internațional.

De altfel natura raporturilor reglementate prin

Concordat sunt de atare, încât acestea nu se puteau reglementa de cât uumai printr'un acord cu Vaticanul, cu Sf. Scaun. Anume, cum a amintit-o și P. S. Sa Episcopul dela Gherla, prin Concordat Sf. Scaun, în numele Bisericii catolice ia obligamentul ca diecezele să fie arondate așa încât să cadreze cu frontierele noastre politice. Conform dreptului canonic al Bisericii romano-catolice, numai Sf. Scaun are dreptul să delimiteze diecezele.

Prin urmare, numai printr'o simplă lege nu am fi putut să realizăm acest postulat al nostru, n'am fi putut să realizăm această dorință și cerință a noastră, care de altfel este înscrisă și în legea cultelor. Prin urmare dacă voiam, ca dispozițiile cuprinse în legea cultelor privitoare la arondarea diecezelor să devină o realitate acest postulat, nu se putea realiza în altă formă decât încheiând un Concordat cu Vaticanul.

Ori, domnilor senatori, cred că este un interes de stat și în acelaș timp un interes național ca arondarea diecezelor să se facă așa după cum este înscrisă în Concordat așa cum este înscrisă în legea cultelor și anume: ca prin aceasta arondare să se consfințească frontierele actuale politice ale țării noastre. *Vaticanul, această putere mondială, recunoaște prin această convențiune actualele frontiera. Prin iscălitura Concordatului, le consfințește.*

Abstrăgând dela acest fapt, vă întreb eu pe D-voastră: oare din punct de vedere politic și din punct de vedere național nu este un mare câștig când credinșioșii bisericii catolice vor ști că Sf. Scaun și-a dat învoirea, ca de aci încolo episcopii dela noi să nu mai exercite jurisdicțiunea în afară de frontierele noastre și că un episcop străin, cum este cel dela Lemberg să nu mai aibă jurisdicțiune înăuntrul teritoriului român? (Aplauze prelungite).

Vă întreb eu pe D-voastră, din punct de vedere al mișcării revizioniste și o știți D-Voastră foarte bine, că unii dintre vecinii nostri nu se pot împăca cu actualele frontiere și că pretind revizuirea frontierelor, deocamdată pe cale pășnică, iar când vor avea ocaziunea și posibilitatea, eu cred, că nimeni nu se îndoiește că vor căuta și cu alte mijloace să rectifice aceste frontiere. Credeți D-Voastră că nu are o influență binefăcătoare asupra credinșioșilor când vor ști că de aci în colo jurisdicțiunea episcopilor nu se va mai întinde și asupra altor teritorii?

Vă întreb eu pe D-Voastră: oare în sufletul acestor credinșioși, din care o parte — așa cred — că fără îndoială ar fi dorit oarecari rectificări de granițe — spun eu — după ce urmează această arondare, oare nu vor câștiga ei convingerea aceea că frontierele stabilite în tratatele de pace sunt definitive? (Aplauze prelungite).

¹⁾ Toate sublinierile sunt ale noastre,

Este evident, Domnilor senatori, cum am amintit-o deja că raporturile dintre noi și Biserica catolică nu se pot stabili îndeosebi, nu se pot stabili raporturi normale, de cât numai având învoirea Sf. Scaun.

Toate statele au acceptat și au recunoscut această necesitate. Toate statele, toate puterile mari, își au ambasadorii lor la Vatican. Italia a încheiat Concordatul. Franța n'a încheiat încă Concordat, dar Franța și-a trimis ambasadorul său la Sf. Scaun și acei cari au urmărit desbaterile Parlamentului francez își aduc aminte de discursul acela rostit nu de mult de ministrul Franței Poincaré, în care el, reprezentantul Franței, reprezentantul acestei țări, care a realizat deja separația Bisericii de Stat recunoaște necesitatea încheierii unui Concordat cu Vaticanul, privitor la Alsacia-Lorena (aplauze pe bancile majorității).

Și dacă, Domnilor, Franța, cu conziderare la locuitorii ei romano-catolici din Alsacia-Lorena care abia formează 1/20 parte a locuitorilor Franței, crede că este necesară încheierea unui Concordat, va întreb eu pe D-Voastră: oare noi, România, în care a șasa parte a locuitorilor nostri este de religie catolică, nu

avem noi poate o mai mare necesitate de a încheia acest Concordat?

Domnilor senatori, acum nu demult, înainte cu două, trei zile a apărut în toate ziarele știrea că guvernul țării aceleia care astăzi este condusă de un guvern socialist, în care majoritatea locuitorilor este de religie protestantă, a hotărît încheierea unui Concordat.

Domnilor senatori, astăzi, când toate statele cari au credincioși de religie romano-catolică, recunosc necesitatea acestui concordat, astăzi, când influența și importanța Vaticanului este necontesată, când puteri mari ca Anglia recunosc că Vaticanul și Sf. Scaun este una din cele mai mari puteri mondiale, astăzi, când State care voiau să-și recunoască suveranitatea lor, au umblat ele și au cerșit și ș'au rugat — pardon de expresie — de Sf. Scaun și au căutat să încheie un Concordat cu Sf. Scaun, ca prin încheierea acestor Concordat e să-și afirme suveranitatea lor, atunci vă întreb eu pe D-Voastră, pe ce motiv ni se poate face nouă imputare că propunem spre ratificare acest Concordat? —X—

Din Beznea.

Revoltat în sufletul meu de cele înscenate de pocăiții din Beznea și jur, scriu ordurile aceste să vestesc lumii scandalul provocat a doua zi de Rusalii (20 Maiu) a. c.

Pocăiții, cari vestesc dragoste și blândețe, supunere ordinelor autorităților, în ziua de 20 Maiu, a doua zi de Rusalii în comuna Beznea au călcat în picioare nu numai ordinul preturii, ci în fanatismul lor unul dintre ei a pus mâna chiar și pe arma jandarmului, și numai mulțumită calmității plutonierului de jandarmi din Bratca nu s'a vărsat sânge pe străzile comunei Beznea în a doua zi de Rusalii. Dar să vorbească faptele!

Pe a doua zi de Rusalii fixaseră pocăiții din Beznea și jur un botez, carele era să se celebreze într'o vale din apropierea comunei. Conducătorul pocăiților din Oradea, Balc Petru, ceruse permis dela Pretura din Bratca, că a doua zi de Rusalii să poată boteza câțiva pocăiți. Pretura din Bratca conform art. 53 din legea cultelor le-a dat un ordin-permis, că botezul îl pot administra, însă în cel mai restrâns cerc familiar, cu excluderea manifestațiunilor zgomotoase; tot acest ordin le-a pus în vedere pocăiților că este strict și cu desăvârșire oprit să vină și să se adune și din alte comune; tot așa de strict este oprit și aplicarea și cântarea cu fanfare muzicale!

Acest ordin al Preturei a fost adus și la cunoștința conducătorilor pocăiților din Beznea: Maneșcu Teodor, carele la 18 Maiu a și semnat numele pe contrapagina ordinului.

Și acum ascultă, dragă Române, ce s'a întâmplat!

A doua zi de Rusalii, bunii creștini din Beznea să pregăteau să vină la biserică, ca să sărbătorească marea și sfânta zi a Rusaliilor. Dar altcum au hotărît marile puteri a pocăiților! Deja des de dimineața se auzea un zgomot, o larmă infernală, așa încât bunii creștini din Beznea stăteau uimiți și infiorați, că oare

ce o, să fie și aceasta? Veneau pocăiții din toate direcțiunile în grupuri și cu trăsuri urlând de gândeai că se prăpădește lumea, că se apropie sfârșitul lumii; veneau, veneau fără întrerupere, femei, bărbați, fete, prunci din Borod, Bratca, Banlaca, Valea-Mare, Valea-Neagră, Aleșd, Tileagd, Huedin (depărtare de 70 Km.) etc. S'a constatat, că au participat și au fost concentrați la acest botez din 20 comune, în număr de circa 600—700 inși! Slujba divină dela biserică unită română a fost cu desăvârșire conturbată.

Pocăiții baricadau centrele comunei, prindeau credincioșii, cari vineau la biserică, și îi duceau la biserică lor. A fost într'adevăr „năvălirea altor neamuri asupra noastră“.

Pela orele 13 apoi s'a pus în mișcare convoiul pocăiților și pe străzile principale a comunei a plecat la vale să celebreze botezul.

Ce trist aspect a fost!

La vale apoi a început ceremonia lor tristă și funebrală... Vedeai cu lacrimi în ochii, cum bieții românii din Beznea și jur se lasă victime și pradă unor oameni fără răspundere, străini aci.

Predicatorul începe să vorbească; apoi începe fanfara muzicală — compusă din niște țărani fără carte și neexperți în muzică —, în loc să cânte, scârțeau trimbișile, o disharmonie nemaipomenită, nu știai, că oare trimbișele urlă sau Dumnezeu în mânia Sa a deschis Cerul să trimită ceva pacoste pe pământ!

În timp sosește plutonierul de jandarmi din Bratca și într'un mod cinstit, dar hotărît somează pe un predicator să se legitimizeze; predicatorul îl roagă să fie cu răbdare până la terminarea ceremoniei.

După terminarea botezului, convoiul s'a întors la casa pocăiților. Spiritele creștinilor din Beznea deja erau agitate. Ceremonia pocăiților să termină abia seara la 7 ore; cari în grupuri mari părăsesc Sina-goga lor.

Plutonierul de jandarmi (însoțit de un singur soldat; jandarm) voiește să-i oprească spre legitimare (pe cei veniți din alte comune) pocăiții se opun, tumultul crește, încep a amenința ținuta lor devine ostilă. Plutonierul de jandarmi din nou îi somează, provoacă pe cei străini să se legitimeze, nici un rezultat, pocăiții încep a face larmă; înconjora pe cei doi jandarmi și unul dintre ei voiește să desarmeze pe soldatul jandarm (avem martori cari au văzut).

La un semnal dat apoi, pocăiții o iau la goană și fug. Plutonierul fuge și el 'naintea mulțimii, ca să-i oprească, dar fără rezultat. Pocăiții apoi înjurând și amenințând au părăsit comuna.

Și toate aceste sau întâmplat în 20 Maiu, a doua zi de Rusali, în ziua cea sfântă și mare națională, când neamul românesc a serbat și comemorat la Alba-Iulia alipirea Ardealului cu Patria mamă. Cât cinism, câtă batjocoră.

Pocăiții au făcut un plan, dar n'a reușit, — ei cugețau, că pentru intruirea lor cea mai potrivită zi va fi ziua de 20 Maiu, atunci vor putea să-și facă manevrele lor ușor și fără frică, fiindcă în ziua aceasta — toți preoții români, notarii, pretorii, etc. vor fi duși la Alba-Iulia.

Și acum o întrebare, oare între cei mulți veniți din depărtări de 80—100 Km. nu s'au strecurat și elemente periculoase chiar și statului român, oare sub masca baptismului n'au fost prezenți și bolșevici, cari în taină și secret samână apoi și între românii de aici sămânța bolșevismului, sau chiar în taină fac propagandă și contra integrității statului?

Se poate oare, că la o adunare de 600—700 de oameni fanatici și exaltați să existe numai doi jandarmi — să poate — dar nu continuăm!

Am scris aceste să atragem atențiunea celor în drept, ca în viitor să se ia măsurile necesare, să nu să mai repete cazul dela Bezne!

Dixi . . .

Beznea, la 2 Iunie 1929.

Clintoc Ioan
preot gr.-cat.

Chestiunea Fondului de pensii preoțesc.

Cinci protopopiate sătmărene: Someș, Arduș, Mădăras, Sătmăr și Codru, s'au întrunit la 29 Mai a. c. în sala festivă a orașului Satmare pentru a discuta chestiunea fondului de pensii preoțesc. Consfătuirea a avut loc sub prezidiul Mon. D. Pamfil Oossian, prot. în Roșiori, fiind notar ad hoc Mon. D. Ioan Turdean.

La desbaterea chestiunii au luat cuvântul mai mulți preoți fiind toți de convingerea, că de prezinte nu se poate face unificarea fondurilor diecezane, nici a statutelor și a contribuțiilor diecezane. Unica soluțiune ar fi: *Intrarea preoților de mir la fondul de pensii al funcționarilor publici ai Statului.* În sensul aceasta adunarea hotărăște în unanimitate să roage pe Excelența Sa Episcopul diecezan să permită preoților din eparhia Orăzii intrarea în cadrele legii generale de pensii a funcționarilor publici ai Statului din 1925. Roagă totodată și Înaltul Cor Episcopesc

al Provinciei Metropolitane unite de Alba-Iulia și Făgăraș, ca să intervină la Guvern, pentruca și preoțimea noastră să fie primită în cadrele acestei legi de pensionare.

În legătura cu aceasta toți cei prezenți s'au declarat de acord, ca la caz de intrare la fondul de pensii al Statului, să plătească și pe mai departe cotizațiile repartizate în Sinodul diec. din 1926 pentru pensionarii, văduvele și orfanii de până aci. Fondul de pensii diecezan ar rămânea astfel alimentat și pe mai departe cu venitele normate în § 2, afară de cele 10%, după salariile ce se lichidează de către Stat, cari ar trece la fondul de pensii al Statului.

În felul aceasta cele 5 protopopiate sătmărene își însușesc întru toate hotărârile aduse de conferința preoțescă a districtului protopopesc al Orăzii, convingi că situația de azi a pensiunii preoțești este intolerabilă și că, deci, în privința aceasta trebuie să se facă ceva.

— iitur. —

Lucruri frumoase în Gereușa.

În 10—12 Mai a. c. s'au ținut în parohia Gereușa (distr. Codrului) misiuni sacre, cu care ocazie s'a făcut și primirea solemnă alor 59 membri în „Reuniunea Sf. Maria” și totodată sfințirea de odăjdii bisericești procurate de membrele susnumitei reuniuni. Misiunile au fost conduse de *On. D. Petru Iancic*, preot în Ludoveni. D-sa într'un ciclu de predici bine chibzuite arată însemnătatea mare a misiunilor sacre, roadele pe cari aceste le aduc în viața sufletească a credincioșilor, însemnătatea indulgențelor; și trecând apoi, la descrierea uriciunii păcatului și urmărilor lui, îndeamnă pe toți să alerge la lacul Siloamului pentru a putea scăpa sufletul prin spălarea lui de toate păcatele, în scaunul sf. mărturisiri ca în modul acesta să se împărtășească fiecare de roadele misiunilor.

Dușinecă 12 Mai la ora 9, s'a început serviciul divin celebrat de M. On. *Cornel Dărăbanț*, prot. onor. și paroh în Ardud; *On. D. Petru Iancic*, preot în Ludoveni, și *On. Iuliu Papp* paroh local. Biserica împodopită era ticsită de popor. La sfârșitul liturgiei s'a făcut *primirea solemnă a lor 59 membri în Reuniunea Mariană*, care poartă numele de „*Regina Preasfântului Rosar.*”

În decursul ceremoniei corul fineretului, sub conducerea d. *Iancu S. Pop*, teol. a cântat mai multe cântări Mariane. — Cu aceasta ocazie M. On. d. *Cornel Darabanth* arată însemnătatea deosebită a acestor reuniuni și lipsa lor în cele mai multe locuri, mai ales acuma, când, în urma războiului, grija de cele sufletești a lăncezit atât de tare.

De încheiere părintele *Petru Iancic* își exprimă deosebita mulțumire sufletească ce a simțit, în decursul celor 3 zile de misiuni, văzând că sămânța aruncată a căzut în pământul cel bun și roditor, do-

vădă numărul celor 180 credincioși împărțâși cu sf. Taină a Eucharistiei precum și numărul celor 80 de membri vechi ai „Reuniunii Sf. Maria.

După sf. liturgie, în localul școlii, a avut loc o frumoasă ședință festivă cu un program bogat și variat. După deschiderea ședinței de către parohul local — ca președinte — Iancu S. Pop, într-o cuvântare arată obstacolele multe de cari ne isbim în aceasta viață pentru a ajunge la țință; și spune apoi, că fără o adunare și organizare a tuturor forțelor într-o tabără puternic încheată, nicicând nu vom fi o armată tare, care să învingă și înlătore acele obstacole. Arătând apoi foloasele mari pe cari le au aceste Reuniuni — mai ales pentru tineret, care este expus la multe ispite și primejdii sufletești — îndeamnă pe toți să se nroleze sub steagul Preacuratei Fecioare Maria.

Parohul local în calitate de preș. aduce la cunoștință membrilor, că Inalt Preasfinția Sa D. Episcop diecezan a donat Reuniunii 50 bucăți insignii. În semn de mulțumită, membrii Reuniunii au hotărât cu o însuflețire nemărginită alegerea Inalt Preasfinției Sale de Președinte de onoare al Reuniunii „Regina Preasfântului Rozar“ din parohia Cereușa.

După termiuarea programului M. On. d. Cornel Darabonth reliefează meritele d. Iancu S. Pop pentru reușita splendidă a sărbătoarei, și-l îndeamnă, ca și pe mai departe să lucreze cu acelaș zel pentru binele reuniunii, promițând și D-sa din parte-și tot sprijinul. Tot în acest sens a vorbit și On. D. Petru Iancu; iar membrii Reuniunii, îi aclamă cu unanimitate ca membrii de onoare. De încheiere parohul local, ca președinte mulțumind tuturor celor ce au lucrat pentru bunul mers al Reuniunii — ridică ședința.

Correspondent.

Rezolvirea

cazului de morală și pastorală dat de către Preaveneratul Ordinariat de Oradea-Mare cu Nr. 2919/1927.

Cazul dat:

„Gheorghe, fiind greu bolnav, cheamă preotul, ca să-l împărlășească cu Sf. Taină (mărlurisire și cuminecare). La întrebarea preotului el spune, că trăiește în concubinată, dar se scuză cu aceea, că până acuma nu s'a putut să se cunune, deoarece nu a avut cheltuielile necesare, dar spune și aceea, că alt preot l-a deslegat și l-a cuminecat

Cu toate aceste, preotul nu-l desleagă și nu-l împărlășește zicând, că până ce trăiește în concubinată nu poate fi deslegat, și pe lângă toate promisiunile bolnavului, că îndată ce se va însănătoși, se va cununa, îl părăsește.

Gheorghe, după ce s'a însănătoșit, vine să se cunune, dar spune, că el nu va face jurământul obișnuit în acele părți pe motivul, că nu știe dacă va putea să și fină ceea ce jură sau nu, și nu vooște să-și îngreuneze sufletul. Preotul, bucuros că i-a văzut veniți să se cunune, ca nu cumva să rămână și pe mai departe în concubinată, omite jurământul obișnuit în acele locuri pe motiv, că nefiind prescris de ritual, nu se fine de esența căsătoriei și așa îl cunună fără jurământul obișnuit.

Cum trebuie judecată procedura preotului, când nu l-a deslegat, și cum, când l-a cununat omițând jurământul? Validă este căsătoria lui Gheorghe?

Rezolvirea.

I. Expunerea principiilor morale și pastorale.

1. Concubinarii, prin faptul, că nesocotesc orânduilele lui D-zeu și ale Sf. Biserici date pentru mântuirea sufletului, și că în văzul celorlalți credincioși duc o viață păcătoasă, au fost și sunt considerați ea niște păcătoși publici: „... și de nu va asculta nici de biserică să-ți fie ție ca un păgân și vameș“ (Mat. 18, 17) Preoții, deci, au o sfântă datorință de a lupta pentru stărpirea acestui rău cu răbdare deplină, căci „D-zeu ne răbdă îndelung pe noi nevrând ca să piară cineva, toți să vie la pocăință“ (2 Petr. 3, 9).

2. Concubinarii, ca păcătoși publici sunt în ocaziunea de a păcătui Ocaziunea aceasta este sau îndepărtată sau proximă; cea proximă este sau absolută sau relativă, întru cât privește pe toți oamenii sau numai pe singuratici: este voluntară (liberă) sau necesară. Aceasta din urmă mai poate fi necesară din necesitate fizică, când vreo putere fizică împiedecă depărtarea ocaziunii; și necesară din necesitate morală, când numai prin ceva daună în avere sau în renume, se poate delătura ocaziunea. Ocaziunea proximă mai poate fi continuă și întreruptă, după cum este totdeauna de față (ex. concubina), sau nu este totdeauna de față, dar ușor se poate găsi (ex. cărciuma pentru bețiv).

3. Cel care vrea să primească deslegare de păcate în Sf. Mărlurisire și se găsește în ocaziunea proximă voluntară fie aceea absolută sau relativă, continuă sau întreruptă nu poate fi deslegat până ce nu promite că va delătura ocaziunea, pentru că cine nu vrea să evite ocaziunea de a păcătui nu are propus firm și nu este dispus.

4. Celui ce nu vrea să părăsească ocaziunea proximă necesară, fie fizică, fie morală i se poate de deslegarea numai folosească mijloacele cu ajutorul cărora poate încunjura păcatul (ex. rugăciunile dese, primirea sacramentelor, reînnoirea zilnică a propusului de a nu mai păcătui șcl.), pentru că dela unul ca acesta este cu mult mai greu a prelinde părăsirea ocaziunii, decât folosirea cu diligență a tuturor mijloacelor cu ajutorul cărora se poate evita păcătul. Iar când duhovnicul se convinge că în folosirea mijloacelor de îndreptare nu se observă progres, trebuie să prelindă delăturarea ocaziunii (Vezi: Noldin: De sacram. n. 413—415).

5. După Sf. Alphonso, care se provoacă la mai mulți autori și a cărui părere o acceptă și Noldin (De Sacr. n. 414), concubinarii sunt în ocaziunea proximă voluntară, continuă, deci acestora nici odată și dacă ar promite delăturarea ocaziunii, nu se poate da deslagere și de s'ar găsi în pericolul morții, numai în cazul când moartea ar fi foarte iminentă și nu ar fi timp ca să se despată de concubină, dar și atunci făcând mai nainte în față martorilor un propus firm, că îndată ce se va putea se va depărta concubina. (Noldin: De Sexto n. 16.; S—Alph. 1. 6. n. 454).

6 Căsătoria, ca și contract, este consensul prin care doauă persoane de sex divers, dispunând de voință liberă se unesc împreună tat Cauza eficientă a căsătoriei este consensul împreună. Acest consens, pre cum la toate contractele, așa și la căsătorie trebuie să fie: a) adevărat și nu fictiv; b) liber, adecă izvorit din mintea sănătoasă cu voință și știință deplină; c) împreună, exprimat de ambele părți întru cât este un contract bilateral oneros; d) exprimat prin semne sensibile. De esența căsătoriei se fine: a) pro-

creațiunea (bonum prolis); b) unitatea (bonum fidei); c) indisolubilitatea (bonum sacramenti). V. Noldin: De Sacr. n. 497—501).

Cei ce contrag căsătorie trebuie să aibă consensul adevărat, liber, împrumutat și exprimat prin semne sensibile. Dacă lipsește una dintre aceste cerințe, consensul, căsătoria este invalidă.

Invalidă e căsătoria și atunci, când se leagă cu o condiție, care este împotriva esenței căsătoriei, această condiție, însă, trebuie să fie pusă de ambele părți și să privească pactul căsătoriei.

Aplicarea la cazul dat.

1. Gheorghe se află în ocaziunea proximă liberă continuă de a păcătui. Preotul, după ce a intrat în casa lui cu Sf. Taine și după ce a știut, că acesta trăiește în concubinată, ar fi trebuit „in foro externo” să vorbească cu ambele părți despre legile bisericești, cari sunt obligatoare și pe patul de moarte, și să-i înduplece la încetarea scandalului ce produc prin legătură lor neiertată. Deci, sau să se despărțească, sau să lege căsătoria pe patul de moarte (dacă e cazul). Căsătoria se poate lega în astfel de cazuri fără nici o veste și înaintea căsătoriei civile, dacă aceasta nu poate premerge. Astfel prevederea cu Sf. Taine se poate face. Dacă nici căsătoria nu se poate încheia, nici concubina departă din ceva cauze foarte grave și întru cât este eschis pericolul de a mai păcătui, atunci trebuie să declare înaintea martorilor, că îndată ce se va putea, vor pune capăt vieții păcătoase; și atunci se poate împărtași. În caz contrar duhovnicul trebuie să-i răspundă, cu durere: „non possumus”, deșteptând în penitent nădejdea și iudemnându-l să se roage făgăduind că și noi ne vom ruga pentru el, ca D-zeu să-i dea darul și puterea de a împlini poruncile lui. După cele de sus, procedura preotului în cazul de față e necorectă, întrucât nu și-a dat ostăneala de loc ca să-l ajute pe un penitent greu bolnav.

2. Jurământul la comunii, acolo unde e datină a se face deși nu aparține esenței căsătoriei — aceasta însă numai preoții o știu — totuși se consideră ca un pecet al consensului: întărește și mai mult căsătoria, de altcum încheiată prin consens. Gheorghe, când nu voiește să depună jurământul obișnuit la sfârșitul ceremoniei nunții, nu o face pe motivul, că și fără acest jurământ ar fi validă căsătoria lui, ci chiar că nu are consensul adevărat de a păstra cu sfințenie toate cele ce aparțin esenței căsătoriei. „Ingreunarea sufletului” la căsătorii nu obvine din punerea jurământului, ci din lipsa consimțământului adevărat. Jurământul făcut la căsătorii nu produce un nou obligament, ci întărește numai pe cel contras, deci denegarea acestuia conține denegarea consensului.

Jurământul la cununii întrucât e datină, deși nu e prescripție de ritual, este un drept consuetudinăr, o lege necrisă, care aprobată de superiori și primită de cea mai mare parte a comunității, are putere obligatoare, chiar ca și legea scrisă; deci omiterea lui nu se poate face așa ușor.

Gheorghe deci, când n'a voit să facă jurământul pe motivul, că nu știe pute-l-va ținea sau ba, dă semn de lipsa consensului și pune condiția, ca, la caz de nevoie, să poată desface căsătoria, prin ce atacă bunul sacramental (indisolubilitatea).

Întrucât soția lui nu contrazice, e semn că și ea se învoiește. Deci, căsătoria lor e invalidă. Dacă, însă, soția nu se învoiește, iar Gheorghe persistă în propu-

nere și ea cedează, atunci căsătoria e invalidă în forul intern, pentru că în lipsa unui consens adevărat intern contractul matrimonial nu poate exista.

Preotul, deci, n'a procedat corect și a asistat la o căsătorie invalidă.

Leontin Ciula
preot.

CRONICI

Pelerinaj la Roma. În vara acestui an, la finea lunii August, sau la începutul l. Septemvrie, se proiectează un mare pelerinaj național la Roma, cu Itinerarul (aproximativ): Ancona, — Loreto, — Assisi, — Roma, — (Tocassino, — Neapoli și Valle di Pompei: facultativ) — Florența, — Pisa, — Genova, — Torino, — Milano, — Padova, — Veneția.

Amănunte se vor publica în curând. — Cheltuielile pentru o persoană vor fi aproximativ 12—15000 lei, în care sumă se cuprind toate cheltuielile de pașaport, drum, hotel, vîpl etc. Doritorii de a participa la această mare manifestație, nu numai religioasă, culturală și artistică, dar și de propagandă românească în străinătate, se pot înscrie la oricare din cele patru Episcopii române unite...

Cine nu știe că Italia, afară de grandioasele sale monumente religioase, mai posedă și nenumărate capodopere de artă fermecătoare, prin nobila și estetica lor inspirație.

Călătoria aceasta prin pregătirea ei amănunțită și îngrijită va fi foarte ușoară și agreabilă pentru toți: adulți, studenți și elevi.

Se primesc participanți, fără deosebire de confesiune.

Comitetul aranjator.

Donație. M. On. D. Cornel Darabanth paroch în Arded, prof. onor. a donat „Reuniunii Sf. Maria” a credincioșilor din Gereușa (distr. Codrului), suma de 200 Lei (două sute Lei). Pentru care binefacere și pe această cale, îi aduce mulțumită: Comitetul.

BIBLIOGRAFIE

Orientalia Christiana. Griechische Patriarchen und römische Päpste. No. 47. Octomvrie 1928. I. Samuel Capasoulis Patriarch von Alexandrien und Klemens v. Georg Hofmann S. I. 180 p. și 10 texte fotografate. — Maiu 1929 II. No. 2. Patriarch Kyrillos Lukaris und die römische Kirche v. Georg Hofmann S. I. 1146. și 5 facsimile și 2 clișee. (Roma 128. Piazza S. Maria Maggiore 7. Institut oriental).

Pe când Sfântul Scaun cu toată biserica catolică stăruiește pentru unirea răsăritenilor, este de cea mai mare importanță să arătăm convertirea frunțărilor răsăriteni din veacurile trecute chiar afară de săboarele de Lion și de Florența sau afară de unirea particulară a Rutenilor la Brest Litovsk 1596 și a Românilor la Alba Iulia 1700. Asemenea convertiri singurale ale călălăușilor popoarelor răsăritene, afară de altele mai mult sau mai puțin universale ale unirii cu Roma, sunt tocmai dovezi învederate ale convingerii sincere din care convertirea a izvorit. Pe de altă parte, dacă vre-odată frunțății bisericești ai răsăritenilor au intrat poate numai în tractative cu Roma fără a veni la sfârșitul practic al unirii, istoria lor va arunca totdeauna o lumină caracteristică asupra cauzelor cari au împedat unirea plănuită.

Din partea sfântului Scaun în asemenea cazuri se va arăta totdeauna sincera voință de a primi pe cei desbinați în sânul bisericii universale nu numai cu o oarecare iubire obștească, datorită fie-cărui suflet dornic de adevăr, ci cu împlinirea tuturor

acelor făgăduinși, ce le-a dat sfântul Scaun de atâtea ori frașilor noștri în răsărit, cari se mai jin departe de noi.

Așa în No. 47 al publicațiilor Institutului Pontifical oriental avem actele autentice despre primirea unirii din partea Patriarhului de Alexandria Samoil Kapasoulos în veacul al optprezecelea.

Poate din cauza lipsei izvoarelor istorice demne de credință unii scriitori răsăriteni necatolici se exprimă foarte sceptic despre faptul unirii lui Samoil. Documentele aduse în numărul prezent al publicațiilor Institutului Pontifical oriental, mai ales cele două mărturisiri personale ale credinței catolice ale lui Samoil, reproduse în tabele fotografice, nu lasă nici o îndoială despre adevărata unire a Patriarhului cu sfântul Scaun roman.

De altminterea articolele adăogate documentelor ne dau prețioase amănunte despre unirea lui Samoil. Ea nu se făcuse în pripă, ci sub vegherea prudentă a Franciscanilor, cari vroiau să se convingă, că Patriarhul nu căuta prin unire numai foloase materiale. Dar custodele monahilor supranumiți scrie lui Climent XI, că chipul în care unirea s'a făcut 1713, nu lasă nici o îndoială despre sinceritatea convertirii, deși patriarhul însuși mărturiște, că fără încercări grele n'ar fi cunoscut niciodată calea mântuirii nici n'ar fi avut prilej să vorbească cu Latinii despre treburi religioase.

La rândul său Papa trimise lui Samoil paliul și dobândi prin stăruința împăratului german Carol VI, al lui Ludovic XIV și a republicii venețiene recunoașterea guvernului turcesc al lui Samoil ca patriarh unit.

Dintr'o scrisoare a Franciscanului Mazet îndreptată Papei Climent XI aflăm că Samoil se arată credincios în sfânta unire, când după primirea ei izbucni o prigonire împotriva lui. La întrebarea vrășmașilor săi, dacă se făcuse papist, Samoil răspunde că are credința tuturor sfinșilor grecești și crede și păzește toate câte le au învățat sf. Ciril, sf. Atanasie și sf. Ignatie dela Constantinopol. Dar dușmanii patriarhului se folosiau de ajutorul creditorului lui turcesc, făcându-l să creadă, ca Samoil vroia să fugă pentru totdeauna din Egipt. Așa Patriarhul Alecsandriei era pus în închisoare, din care îl liberă numai consulul francez.

Totuș este istoriceste sigur, că Samoil a luat parte la acte bisericești ale patriarhilor răsăriteni disuniți dela 1714 până la 1722. Așa lua parte 1720 la alegerea noului patriarh de Antiochia și iscălise scrisorile patriarhilor și episcopilor grecești la Angli-canii dissidenți 1718 și 1722. Așa se răpândia la Constantinopol zvonul, cum că Samoil se lepădase iarăși de unire înaintea patriarhului de acolo. Din potrivă trei scrisori din Kairo și anume una a Superiorului reședinței Iezuișilor de acolo ne zic ca pe la 1722 patriarhul Samoil arăta mai mare răvnă pentru răspândirea credinței catolice înaintea morții sale 1723.

Douăzeci și opt de documente ori în limba originală grecească, cu traduceri italiene sau latine, ori în alte limbi originale, luate toate din bibliotecă vaticană, arată adevărul aserșiilor publicației.

O iconă morală cu totul diferită ni se înfășosează într'a doua publicației a P. Hofmann despre patriarhul Ciril Lucaris: Nouă Românilor ni este destul de bine cunoscut din istoria bisericească a țării noastre, Tocmai împotriva primejdiei calviniste aduse printr'insul asupra răsăritului s'a făcut slăvitul sinod la Iași sub Vasile Lupu.

Publicația P. Hofmann nici de cum n'are drept scop să dea o istorie amănunțită a nenorocitului patriarh, sugrumat și înecat de Turci în apele Bosforului, ci voiește să arate numai relația lui Lucaris față cu biserica catolică și din cealaltă parte relația bisericii catolice față cu dânsul.

O lămurire a acestor relații este cu atât mai trebuincioasă, fiindcă mai mulți scriitori necatolici pun prigonirile lui Lucaris din partea guvernului turcesc pe socoteala bisericii catolice și mai ales a Iezuișilor. Profesorul Kyriakos merge chiar așa de parte, că consideră pe Iezuiși de autori ai simbolului calvinist, pus în deoșe în sarcina lui Lucaris. Dr. Mihalcescu iarăși face pe Iezuiși responsabili de moarte silnică a lui Lucaris: Dacă el era de cinci ori patriarh și era deus tot așa de cinci ori, după Filaret Bafilid tot așa Iezuișii sunt vinovați. Dară tipografia lui Lucaris era distrusă, și aici vine ora a unelirilor Iezuișilor.

Dar documentele istorice autentice, culese și aduse de autor, parte chiar cu facsimile fotografice, din arhivele vaticanului, ale Propagandei sau ale Societății lui Isus dau altă idee pespre Ciril Lucaris. Chiar de trei ori el a dat declarațiuni scrise în sensul catolic, și anume nu numai 1601 1608 și 1626 când se apropiase deja de Calvinism; 1627 în schimb scrise o scrisoare plină de ură catolicismului la protestantul Testus Hommius.

Cât privește relația lui Lucaris la Iezuiși, patriarhul scriese chiar pe la 1613 o broșură cu invinuirii foarte grave împotriva acestui ordin și 1627 stăruia din răsuputeri ca Iezuișii să părăsească casa lor la Constantinopol. Când cu ajutorul ministrului englez se înființă o tipografie grecească la Constantinopol. Lucaris tipări acolo o carte împotriva Evreilor, în care el respine credința în prezența reală a lui Hristos în Prea Sf.

Sacrament. Când află, că Iezuitul Guillier fajă cu unii Greci vorbise despre favorisarea erezului calvinist prin cartea lui Lucaris, patriarhul mâniat ceru dela guvernul turcesc exilarea Iezuișilor, care era împedicată numai prin intervenția Ministrului francez. Un cunoscut al ministrului arăță atunci unui pașă cartea lui Lucaris cu marca engleză. Turcul văzând acea marcă porunci în mânie, să se aducă toată tipografia în casa lui. La rândul său Lucaris dobândi. vrând să se răzună, ca Iezuișii să fie puși în închisoare și să fie exilați la insula Chios, unde rămăneau dela 9 Aprilie până la Mai 1628.

Chiar după publicarea imobilului său de credință în sensul calvinist Lucaris se făcea pe scaunul patriarhal sub protecția miniștrilor Angliei, Olandei și Veneției și cu ajutorul banilor adunați spre a câștiga favorul Turcilor. Cu atât mai mult stăruia Sf. Scaun Roman să îndepărteze pe Lucaris din poziția lui influentă, ca nu cumva erezul să se răspândească mai mult între răsăriteni și să nu îngreuneze unirea bisericilor. Patru mărtori vrednici de credință jurau că Lucaris era într'adevăr autorul simbolului calvinist, afară de aceasta Ministrul francez Césy în prezența preotului catolic de Fessis auzise dela Lucaris însuși că patriarhul compusese simbolul incriminat.

Dar Roma nu întrebunța niciodată mijloace neînvoite pentru alungarea lui Lucaris dela scaunul patriarhal nici nu pronunță împotriva lui excomunicația solemnă. În Septembrie 1638 veni la Ryma vestea despre moartea silnică a lui Lucaris, pus în închisoare după porunca marelui Vesir.

Patru sinoada ale bisericii răsăritene disunite au condamnat calvinismul nenorocitului Patriarh.

Autorul celor două publicații susnumite făgăduiește într'o notiță continuarea lor despre relațiile alor patriarhi răsăriteni în Roma, ce le așteptăm cu interesul cel mai încordat.

Orient christiana. Doctrina orientis separati de Sf. Eucharistia autore P. Theophilo Spacil I. S. No. 48. Noemvrie 1928. Bibliographia, Doctrina theologiae Orientis separati in genere Bibliographia, Doctrina theologiae Orientis separati in genere 94 pag. No. 50. Questiones de forma Eucharistiae, de pane eucharistica, de comunione sub utraque specie et de comunione parvulorum, autore P. Theophilo Spacil S. J. 171 pag. Roma, Institut Oriental.

Cele 353 de opere citate în bibliografia revistei (afară de operele sfinșilor Părinși) și mai ales operele răsăritenilor despre sfânta Eucharistie ne arată din capul locului, cu ce fel de acurată silință autorul revistelor noastre a lucrat.

În revista I se propune mai întâiu învățătura cărșilor simbolice ale răsăritenilor desbinați de noi despre sfânta Eucharistie, apoi învățătura teologilor mai recenți, însfârșit se face o comparație foarte lămurită între învățătura catolică și între învățătura Răsăritului desunit.

În sfârșit se constatază scurt și lămurit în cari puncte de învățătură răsăritenii se deosebesc de noi. Aflăm, că punctele cele esențiale de diferență sunt: 1. trebuința ex praecepto a pâinii dospite. 2° Cuvintele institușunii sf. Eucharistii nu sunt singure forma acestui Sacrament, ci afară de ele mai trebuie și epiclesa. Eucharistia din cauza porucii Domnului trebuie dată și pruncilor, cari n'au încă întrebunșarea rașunii, oamenii în vristă mare și sănătoși trebuie să primească sfânta Eucharistie sub amândouă chipurile. Cultul sf. Eucharistii nu trebuie serbat cu procesiuni nici nu trebuie serbată o deosebită sărbătoare în cinștea acestui Sacrament.

În revista II chestiunile despre forma Eucharistiei, adică despre epiclesă, despre materia acestei țaine, adică despre pânea dospită ori nedospită, despre cuminecătura sub amândouă chipurile și despre cuminecătura pruncilor înaintea vristei rașunii se tractează cu amănunște știinșifice.

Despre epiclesă autorul aduce păreri foarte multe teologi răsăriteni cu citatele cele mai acurate, arătând de-arăndul, că epiclesa nu este un obicei liturgitiv universal, că sf. Părinși nu învăță că consacrașunea se face prin epiclesă sau numai după pronunșarea ei, că epiclesa nici nu trebuie să fie explicată numaidecât ca o cerere a consacrașunii înaintea săvârșirii ei că învățătura catolică despre cuvintele institușunii sf. Eucharistii, că forma ei are fundamentul său în sf. Scriptură și se propune din partea mai multor sf. Părinși și alor scriitori bisericești ai vechimii creștinești.

Însfârșit se întărește învățătura catolică și despre forma sf. Eucharistii prin rașuni teologice și din liturgiile răsăritene.

Tot așa de solid și amănunșit se tractează celelalte trei chestiuni ale revistei.

Am dori, ca acele două reviste să fie în mâinile cât se poate mai multor preoți români catolici. Cei dornici de o învățătură bine întemeiată și potrivită cu împrejurările noastre vor găsi acolo o materie bogată și foarte practică. Silul este prețutindeni limpede, limba latină lesne de înșeles.

București

P. Felix Wiercinski S. J.

Huonder Anton S. J. Zu den Füßen des Meisters. Kurze Betrachtungen für vielbeschäftigte Priester, 3 Bände, 12° Freiburg im Breisgau. Herder. Dritter Band. Der Verklärungsmorgen. XIV. u. 398 S 1929. 4 Mark, in Leinwand 5.40 M.

P. Anton Huonder de pioasă amintire a editat de demult două tomușoare de meditațiuni tocmai pentru clerul ocupat cu pastorația. Felul de a propune obiectele de mediat este ceva nou și a fost salutat cu bucurie de clerul catolic german. Tomușorul I. a avut până acum douăsprezece edițiuni și a fost tradus în douăsprezece limbi. Tomușorul al doilea tot așa a avut mai multe ediții și a fost tradus în mai multe limbi. Pe când tomușorul întâiu tractează despre „Ziua de muncă“, tomușorul al doilea despre „noaptea patimilor“, tomușorul al treilea poartă titlul „dimineața învierii“ și ne propune proslăvirea lui Isus după învierea lui. P. Anton Huonder însuși nu mai putea publica tomușorul al treilea, dar fiindcă manuscrisul era gata, un confrate din Societatea lui Isus lua publicația asupra-și.

Cititorul este surprins găsind în tomușorul al treilea ca și în celelalte două, o limbă foarte aleasă, o formă elegantă modernă, fără exagerație de prisos, și o materie foarte practică, cu atât mai lesne de înțeles, fiindcă pretutindena este desmembrată foarte metodiceste. Meditația însăși devine cu atât mai solidă și convingătoare, fiindcă este sprijinită strict dogmaticeste printr'o exegeză științifică a texturilor sf. Scripturi și prin multe și practice citate din sfinții Părinți.

Indemnând pe preotul la concluziuni practice, la meditație, autorul arată o experiență bogată și foarte prudentă, dar mai ales o iubire călduroasă pentru sf. biserică și pentru misiuni, cari și în eparhiile noastre unite pe timpul celor din urmă cinci ani au făcut atâta bine.

Caracterul însuși a lui Hristos înviat este zugrăvit cu culorile cele mai atrăgătoare, Hristos iartă, îmbărbătează, mângâie și înzestreață pe ai săi cu puteri suprafirești asigurând victoria eternă.

București

P. Felix Wiercinski S. J.

Honnet Dr. Johannes, Pfarrer, Die Botschaft des Wortes Gottes, predigen im Geiste der Hl. Schrift auf die Sonntage des Kirchenjahres, 8° XVI u. 344 S. Freiburg im Breisgau 1929. Herder, 6.20 M. in Leinwand 7.50 M.

Părintele paroh Honnet ca referent omiletic al revistei pentru teologie și pastorație de Bonn pe Rin a examinat criticește mai multe sute de opere cu predici și are așa dar o bogată experiență pentru această parte a ocupației preoțești. Dorința lui în opera sa prezentă este a da confracților săi un indemn viu pentru omilie, adică pentru predici pe fundamentul textului sf. Scripturi.

Gândul său l-a executat cu mare reușită, așa încât în opera lui se adeverește sfatul Cardinalului Faulhaber, că între cuvântul lui Dumnezeu în sfânta scriptură este o legătură neîntreruptă.

Spre a potrivi predicile sale cu sfințele texturi, autorul s'a folosit de mai mulți exegeți noi ca Schäfer, Tomk, Mesehler, Grimm, Soiron. Tocmai cel din urmă, având mare autoritate pe câmpul omiletii, declară autorului: „vă felicitez din toată inima“.

Honnet nu se mulțamește numai cu evangheliile Duminecilor, ci întrebuințează și foarte multe alte părți ale sf. Scripturi. La aplicațiile practice stăruiește mai mult pentru două mari trebuinți ale timpului nostru, pentru apologetică și pentru chestiile sociale și dorește pretutindena să arete, că și veacul nostru modern în toate cerințele sale trebuie alcătuit pe temelia evangheliei. Pentru clerul ocupat în pastorație predicile sunt cu atât mai practice, fiindcă se pot pronunța într'un sfert de oră, iar pentru catolicii laici, măcar cu o cultură religioasă mijlocie, ele sunt o frumoasă citire de Duminecă, dacă credinciosul n'a putut asculta cuvântul lui Dumnezeu însăși.

București

P. Felix Wiercinski S. J.

Anunț literar! În curând se va pune sub presă! „Dreptul canonic oriental“, de Dr. Felician Bran Vol. I: Prolegomene (Chestiuni speciale).

Cuprinsul: *Partea I.* — I. Starea Dreptului în biserica română înainte de unire. II. Legislațiunea bisericii române unite. III. Evoluțiunea dreptului în biserica orientală și izvoarele Starea dreptului și a științei dreptului în biserica română unită. VI. Problemele de rezolvit și modalitățile rezolvirii lor. Alte chestiuni speciale.

Partea II. — I. Raporturile juridice între catolici de rit oriental și occidental. II. Izvoarele drepturi canonic al bisericii orientale catolice, cu privire specială la biserica română unită. III. Codex Juris Canonici și biserica orientală IV. Acceptarea nou lui Codex Juris Canonici de biserica orientală română unită. V. Condamnarea condițională. VI. Prescripțiunea. VII. Instanțele. VIII. Separarea dreptului administrativ de cel judiciar. IX. Pedepsele medicinale. Suspensiunea. X Remedile juridice (Apelul recusal).

Indece real. Indece nominal. Autori consultați. Reviste și ziare. Apendice, Prețul acestui volum Lei 120—, (în librării va fi 150—)

„Dreptul canonic oriental“ de Dr. F. Bran e rezultatul unui studiu de peste 40 ani, cu finerea în seamă a întregii literaturii române și străine, până în momentul punerii sub presă! Se vor lipări succesiv toate volumele!

Prolegomenele cu chestiunile speciale indicate mai sus sunt de supremă actualitate, în vederea preocupărilor de sistematizare și nouă condifcare a materialului de drept canonic oriental!

Pentruca editorii să poată fi orientați asupra tirajului, binevoii a trimite de urgență comanda DV, fie la întreaga lucrare fie numai la volumul I. Prețul celorlalte volume se va stabili strict, în raport cu cheltuielile!

Hârtie velină — Execuție tehnică ireproșabilă.

Pregătesc iconostase cu icoane în stil bizantin și apusean executate în modul cel mai artistic, precum și tot felul de picturi pt. biserici și icoane în orice mărime.

Renovez iconostase vechi și auresc în aur veritabil, întreprind toate renovările în legătură cu pictura internă în cele mai avantajoase condițiuni.

La cerere mă prezint la fața locului cu planuri și devizuri. Atelier bine asortat cu tot felul de icoane gata.

IOAN BOGDAN

pictor bisericesc

ORADEA, STR. NOGALL No. 11.

